

Den sidste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til folketingsbeslutning om foranstaltninger vedrørende de indkaldte værnepligtiges økonomiske og sociale forhold [af Søgaard m. fl.].

(Forslaget til folketingsbeslutning (nr. II) findes i tillæg A. sp. 227, fremsættelsen i tidenden sp. 92).

Sagen sattes til forhandling.

Forsvarsministeren (Ninn-Hansen): I bemærkningerne til dette forslag til folketingsbeslutning er der blevet henvist til den seneste af de betænkninger, som er afgivet af det den 8. december 1964 nedsatte klimaudvalg. Jeg skal ikke ved denne lejlighed foretage en gennemgang af betænkningen; den er omdelt til medlemmerne af det høje ting og har i øvrigt været meget omtalt. Jeg vil dog gerne sige generelt; at jeg tror, det på mange måder er en stor fordel for drøftelsen af hele forsvarrets kommende opbygning, at disse betænkninger er kommet. Der er grund til at sige, at det er særdeles anerkendelsesværdigt, som formanden for klimaudvalget, direktør Højby, og hans medarbejdere har forstået at tage problemerne op på utraditionel måde og sørge for, at der bliver fremført nye synspunkter. Jeg er ikke i tvivl om, at disse betænkninger samlet vil have en stor interesse, efterhånden som man kan føre tankerne i dem ud i livet. Men jeg vil gerne tilføje, at forslagene i betænkningerne har så betydelige samlede økonomiske konsekvenser, at en gennemførelse af dem, efterhånden som de kommer, sikkert ikke vil være mulig.

Betænkningen om soldaterløn, der er den fjerde af klimaudvalgets betænkninger, er lige så interessant som de øvrige og indeholder jo forslag, som er særdeles utraditionelle. Jeg skal ikke komme nærmere ind på en gennemgang af forslagene, men blot hæfte mig ved, at udvalget har stillet to alternativer op: et forslag om en værnepligtsløn på 1.800 kr. om måneden — det vil koste 448 mill. kr. om året — og et forslag, hvor merudgiften vil være 165 mill. kr. om året. Som begrundelse for disse forslag, og navnlig for det førstnævnte, er anført, at man mener på den måde at kunne bringe de værnepligtige nærmest en til-

værelse i det civile liv — og alle ved, at det er sådanne synspunkter, vi i øvrigt arbejder med inden for forsvarret. Til sammenligning med de tal, jeg har nævnt, skal jeg meddele, at man kan opgøre det, de værnepligtige nu modtager, til 700 kr. månedlig, når man inddrager ikke alene det vederlag, de får udbetalt, men også fri kost, logi, sygepleje og andre ting.

Når der er tale om en så stor stigning, skulle der vel være betydelig interesse for at få forslaget gennemført. Men tilslutningen til det blandt de værnepligtige er ikke udelte. Jeg havde lejlighed til at drøfte forslagene med de meniges talsmænd på et møde i juni måned. Ved den lejlighed blev der fra nogle, især de ugifte, anført betragtninger, der i høj grad var til støtte for forslagene, mens andre — og det var især de gifte — sagde, at de var ængstelige for at få ordningen gennemført, og at de ikke mente, at den ville være til fordel for dem. Det hænger sammen med, at ifølge forslaget om de 1.800 kr. skulle den støtte, der i dag ydes til de værnepligtiges familier, reduceres eller bortfalde. Der var også fremført andre indvendinger imod det. En del fandt således, at de, der ikke skulle aftjene værnepligt, skulle betale en art bonus, mens de værnepligtige til gengæld skulle blive stående ved en lønordning nogenlunde svarende til den, de har i dag. Det blev også fra mange sider fremhævet, at man fandt visse andre forbedringer, især af indkvarteringsforholdene, langt mere påtrængende end indførelse af soldaterløn. Vi håber, at vi vil kunne komme noget nærmere en løsning af dette indkvarterings-spørgsmål i forbindelse med de udflytningsplaner, regeringen har. Men hvis man ud fra dette talsmandsmøde skulle tale om en prioritering af ønskerne, tror jeg, man kan sige, at det var ret klart, at det at få bedre indkvarteringsforhold blev placeret med første prioritet, mens der ikke var udelte meninger om tankerne om soldaterløn.

Der vil også, vil jeg gerne anføre, i forbindelse med gennemførelsen af et sådant forslag om soldaterløn opstå en række administrative og tekniske problemer. Når de værnepligtige skal til at betale de forskellige ydelser, vil der kræves betydelige omlægninger af forvaltningsområder; det kan endvidere være ønskeligt at se på, om det